

Rok s modrotlačou

December – Vianočná kométa

Minule sme spomenuli, že modrotlač sa do odevu niektorých obcí u nás na Považí dostala po 400 rokoch po jej etablovaní sa v odevu Holand'anov. V oblasti Zliechova, kam patria aj Čičmany, Valaská Belá, Temeš, Čavoj do súčasnosti nemáme zaznamenané používanie modrotlače. V Dolnej Porube sa spomína, že modrotlačové sukne začiatkom 20. storočia nosili len mladé dievčatá, ktoré prišli z robôt.

Z dôvodu jednoduchšej údržby, väčších možností výberu vzorov, farieb, ale aj z dôvodu, že sa tak rýchlo nešpinila ako odev z bieleho plátna, budila dojem drahších látok, nahradila biely materiál na výrobu starších typov vrchných sukni so živôtikom, akými boli „rubáče“ („kasanice“, „letnice“). Charakteristické sú prísitou živôtikovou časťou k sukni (neboli zaznamenané v oblasti Zliechova; v Marikovej a Papradne sa s nimi stretávame až neskôr, čo možno chápať ako vplyv nižšie položených obcí). Podobné názvy sa lokálne používali aj pre sukne do pásu bez živôtika, prípadne na spodné sukne. Živôtik ma v chrbtovej časti špic, prípadne na prednej dva špice a okraj môže byť zdobený šnúrkami tzv. „švíčkami“. Aj napriek tomu, že sa zmenil materiál, staršie strihy sukni pretrvali a na základe toho ešte dnes môžeme vysledovať, kde sa nosil tento starší typ renesančných sukni. K takýmto starším typom patria aj modrotlačové sukne, prevažne spájané s odevom evanjelických žien, dievčat z Púchovskej doliny zo Záríčia. Tu lemovali okraje živôtika, a teda aj špice modrotlačových sukni, látkami rôznych farieb a patrili obradovému odevu svadobných družíc.

Symbolom narodenia Ježiša Krista je betlehemská hviezda, ktorá je znázorňovaná ako kométa. Keďže nie všetky modrotlačové vzory sú identifikovateľné, tak sme nechali priestor našej fantázii a vybrali sme na mesiac december vzor Vianočná kométa. Je ich síce viac, ale veríme, že nám všetkým prinesú krásne, ničím nerušené sviatky Vianoc v kruhu najbližších.

Zdroj: DANGLOVÁ, O. 2014. Modrotlač na Slovensku. ÚĽUV.

SALICHOVÁ, M. 1975. Modrotisk na Valašku. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě.

PhDr. Richard Benech
etnológ Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici